

بادکنک کا بل

عباس عبدي

روند تحولات افغانستان همه ناظران را در بهت و حیرت فرو برده است. چگونه می‌شود که قدرت اول جهان، بیست سال در یک کشور توسعه نیافته حضور مستقیم نظامی و سیاسی داشته باشد و برای تشکیل دولت آن تمام توان خود را بسیج کند و نزدیک به ۸ هزار نفر تلفات بدهد و بیش از دو هزار میلیارد دلار هزینه کند، ولی به محض آنکه از این کشور خارج می‌شود بدون حتی یک درگیری قابل توجه، کل حکومت و ارتش پوشالی آن در برابر مرتجع ترین جریان شکست بخورند و به سرعت حکومت را واگذار کنند و رییس جمهور آن فرار را بر قرار ترجیح دهد؟

ریشه بحران افغانستان در دخالت‌های بیگانگان است. ابتدا اتحاد جماهیر شوروی با دخالت خود می‌خواست جامعه سوسیالیستی و کمونیستی را در افغانستان روستایی ایجاد کند، ولی نتیجه آن چه بود؟ شکل‌گیری مرتجع ترین گروه سیاسی و فکری در منطقه یعنی طالبان. گروهی که به معنای دقیق کلمه از سلفی‌های خاورمیانه نیز مرتجع تر و خشن تر هستند. کودتای اتحاد جماهیر شوروی هزینه سنگینی را بر دوش این ابرقدرت تحمیل کرد، بدون اینکه مردم افغانستان پیشرفت کنند. همچنین افغانستان را برای بیش از دو دهه درگیر جنگ داخلی نمود. نهادهای سیاسی افغانستان در طول جنگ ضربه دید و کشور پسرفت نمود. اتحاد جماهیر شوروی نیز سقوط کرد. افغانستان محل بازی قدرت های جهانی شده بود. ایالات متحده، بریتانیا و غرب برای شکست دادن حکومت کمونیستی از بدترین گروه های جهادی یعنی آنان که بعداً مشهور به طالبان شدن حمایت کردند. با از میان رفتن زیرساخت‌های سیاسی و ورود پول‌های کثیف خارجی و تجارت مواد مخدر برای تامین منابع مالی گروه‌های جهادی علیه کمونیسم، موجب شد که شکل‌گیری وحدت سیاسی در افغانستان غیر ممکن شود. کافی است که بگوییم گروه‌های جهادی ها از یکدیگر بیشتر کشتند تا حکومت کمونیستی از آنان. در این فضا بود که طالبان به عنوان یک جریان مورد حمایت عربستان و امارات متحده و پاکستان وارد شدند و افغانستان را فتح کردند. ولی جهان آن‌ها را به رسمیت نشناخت. افغانستان شد لانه گروه تروریستی و با حضور یک حکومت واپسگرا. ۱۱ سپتامبر محصول شکل‌گیری چنین لانه‌زنبوری در گوشه‌ای از این جهان بود. امریکا آمد و

در مدت کوتاهی بساط طالبان را برچید ولی قادر نبود که مفهومی به عنوان ملت ایجاد کند. جمهوری افغانستان بیشتر به شوخی شبیه بود. یک حکومت طایفه‌ای و فاسد نمی‌توانست اقتدار داشته باشد. تا هنگامی که امریکایی‌ها بودند، مشکلات برجسته نمی‌شد، ولی پس از رفتن آنها این بادکنک تو خالی ترکید. افغانستان دوباره وارد یک دوره دیگری از بحران شده است که در روزهای آینده بیشتر باید به آن پرداخت.

منبع: روزنامه اعتماد 25 مرداد 1400 خورشیدی